

वा० रा०

॥३७॥

उत्तरं तृतीयशास्त्रदर्शनाद्विहिताः बहवः प्रधानाः क्रतवः तत्रकारिताः ॥ ४१ ॥ तानाह ज्योतिरित्यादि ॥ आयुरायुष्टोमः ॥ अतिरात्रावितिद्विवचनात् अतिरात्रस्यद्विः प्रयोगः तथा अतोऽर्यामाविति ॥ महाक्रतुरितिजातावेकवचनं ॥ एतेमहाक्रतव इत्यर्थः ॥ ४२ ॥ प्राचीमिति ॥ ४३ ॥ विनिर्मिताः कल्पेपुविहिताः ॥ स्वयंभूविहिते प्रजापतिरश्वमेधमसृजतेतिश्रुतेः ॥ ४४ ॥ क्रतुमिति ॥ धरां चतुर्दिगवच्छिन्नां ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ भवानिति ॥ भागैकप्रयोजनत्वाद्भूमेः तथास्माकंन किंचित्प्रयोजनं नापिचोरादिभ्यो

उक्त्यं द्वितीयं संख्यातमतिरात्रंतथोत्तरं ॥ कारितास्तत्रबहवोविहिताः शास्त्रदर्शनात् ॥ ४१ ॥ ज्योतिष्टोमायुषीचैवमतिरात्रौचनिर्मितौ ॥ अभिजिद्विश्वजिच्चैवमतोऽर्यामौमहाक्रतुः ॥ ४२ ॥ प्राचीं होत्रेददौराजादिशंस्वकुलवर्धनः ॥ अध्ययवेप्रतीचींतुब्रह्मणेदक्षिणां दिशम् ॥ ४३ ॥ उद्गात्रेतुतयोदीचींदक्षिणैपाविनिर्मिता ॥ अश्वमेधेमहायज्ञेस्वयंभूविहितेपुरा ॥ ४४ ॥ क्रतुं समाप्यतुतदान्यायतः पुरुषर्षभः ॥ ऋत्विग्भ्योहिददौराजाधरांतांकुलवर्धनः ॥ ४५ ॥ एवंदत्त्वाप्रहृष्टोभूच्छ्रीमानिक्ष्वाकुनंदनः ॥ ऋत्विजस्त्वब्रुवंत्सर्वेराजानंगतकिल्बिषं ॥ ४६ ॥ भवानेवमर्हीकृत्स्नामेकोरक्षितुमर्हति ॥ नभूम्याकार्यमस्माकंन हिशक्ताः स्मपालने ॥ ४७ ॥ रताः स्वाध्यायकरणेवयंनित्यं हिभूमिप ॥ निष्क्रयं किंचिदेवेहप्रयच्छतुभवानिति ॥ ४८ ॥ मणिरत्नं सुवर्णं वागावोयद्वासमुद्यतं ॥ तस्ययच्छन्नुपश्रेष्ठधरण्यानप्रयोजनं ॥ ४९ ॥ एवमुक्तो नरपतिर्ब्राह्मणैर्वेदपारगैः ॥ गवांशतसहस्राणि दशतेभ्योददौ नृपः ॥ ५० ॥

रक्षणेवयंशक्ताः ॥ ४७ ॥ तत्रहेतुमाह ॥ रता इति ॥ स्वाध्यायोवेदाध्ययनं ॥ तेनदंडादावस्माकमधिकारोपिनेतिध्वनितं ॥ भूमिपेत्यनेन तवैवैपायोग्येति त्वमेवनिष्क्रयेण पुनरिमांगृहाणेतिसूचितं ॥ तदाह निष्क्रयमिति मूल्यमित्यर्थः ॥ ननुभुवोमूल्यंदातुमशक्यं अतः किंचिदेवेति ॥ ४८ ॥ किंचित्प्रयोजनार्थमाह मणिरत्नं अनर्घ्यरत्नं ॥ तस्यापिराजार्हत्वादाह सुवर्णमिति ॥ यद्वा समुद्यतं उपस्थितं यत्किंचिदेवभवच्छक्यमित्यर्थः ॥ ४९ ॥ शतसहस्राणि दशलक्षमितियावत् ॥ ५० ॥

वा० कां०

॥३७॥